

JK-SEBESTYÉN JOZSEF 1913

GENEALOGIAI FÜZETEK

CSALÁDTÖRTÉNETI FOLYÓIRAT

XII. ÉVFOLYAM

1914

3. SZÁM

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SZERKESZTI:

CSIKSZENTMIHÁLYI SÁNDOR IMRE

KIADJA A SZERKESZTŐSÉG

MEGJELENIK KÉT HAVONKÉNT

KOLOZSVÁR

STIEF JENŐ ÉS TÁRSA KÖNYVNYOMDÁJA

TARTALOM.

SÁNDOR IMRE. Kolozsvár czímeres emlékei	41
Dr. BARABÁSY ISTVÁN A bernáthfalvi Bernáth család biharmegyei ága	45
GYULAI RIKÁRD. Családtörténeti adatok a S. Gyulai család levf.-ból. (Hetedik közl.)	53

Adattár.

Bogáts Dénes. Csákány Károly családi feljegyzései 1814—1865.	56
--	----

~~koron~~ Előfizetési ára: egy évre 8 korona, félévre 4 korona. ~~koron~~
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Wesselényi Miklós-utca 7. szám.
Családtörténeti kérdézősködésekre csak előfizetőknek válaszolunk!

KIADVÁNYAINK

A KÖVETKEZŐ ÁRAKON RENDELHETŐK
MEG A KIADÓHIVATALBAN:

GENEALOGIAI FÜZETEK

I. évfolyam 1903. --- 2 korona.	VIII. évfolyam 1910. --- 6 kor.
IV. " 1906. --- 6 korona.	IX. " 1911. --- 8 kor.
V. " 1907. --- 4 korona.	X. " 1912. --- 8 kor.
VI. " 1908. --- 6 korona.	XI. " 1913. --- 8 kor.
VII. " 1909. --- 6 korona.	I—XI. " (teljes) --- 76 kor.

BÁRÓ APOR PÉTER. Lusus mundi. Fordította Szász Ferencz-Ára --- 1 korona.

BACZKAMADARASI KIS BÁLINT. Thurzó György nádor jogtalanul mellőzött örökösei --- 1'50 korona.

SÁNDOR IMRE. A csikszezsimoni Endes család levéltára. (1544—1848) --- 5 korona.

— Czímerhasználat --- 1 korona.

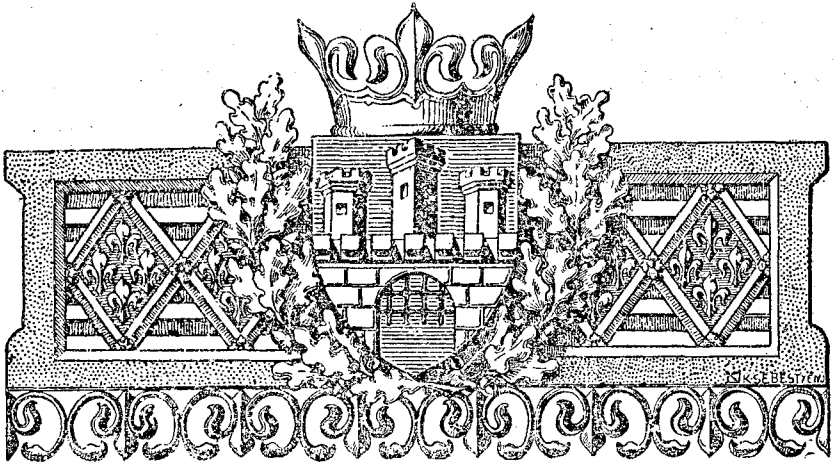
— Br. Petrichevich Horváth család --- 1 korona.

— A kolozsv. farkas-utcai ref. templom régi sírkövei 2 korona.

CZIMERLEVELEK:

I. (1551—1629). 1910. --- 2 korona. II. (1626—1660). 1912. 4 korona.

SOOS FERENCZ. A kudui Soos család --- 1 korona.

Kolozsvár czímeres emlékei.

44. Gróf Bánffi György czimerei 1708.

Az erdélyi nemzeti fejedelemség végszakának legtragikusabb mozzanata volt Bánffi Dénes bukása. Mint Apaffi fejedelem sógora óriási birtokokra tesz szert és Erdély egyik hatalmasabb főura lesz. Az egymást megsemmisíteni törekvő török és osztrák párt közül az előbbi kerül felül s ez Bánffi Dénest 1764-ben vérpadra juttatja. Hatalmát és befolyását mi sem bizonyítja jobban, mint, hogy még Teleki Mihály sem merte nyíltan megtámadni, hanem titkos szövetséget kötött ellene és törbe csalva ejtette el.

A történelmi igazságszolgáltatás azonban ez esetben sem maradt el. Teleki Mihály nemsokára kénytelen volt arra a pártra állani, melynek szolgálataért Bánffit kivégeztette. És ekkor szembe találta magát azzal a Tökölivel, a kit egykor Bánffi Dénes a maga vejéül szemelt ki. A zernyesti ütközetben Tököli lovasai tapodták össze a felismerhetetlenségig.

A független Erdély megszűnt, a fölötte urrá lett osztrák ház itt kormányzókat állított föl. Ennek élére pedig a törökellenes érzelmeiért lefejezett Bánffi Dénes fiát tette.¹

Első gubernátorunkat Lipót és József királyok kegyeikkel halmozták el. Visszaadták atyja elvesztett jószágait s így Erdély legdúsabb dynastája lett. 1696. febr. 23-án grófi rangot nyer,² házassága által sógorságba lép az ifjú Apaffival. Fényes állás, ragyogó családi összeköttetések és a fejedelmi vagyon adták meg Erdélyben minden más fölött álló helyzetét s egyben ugyanezek takarták emberi gyarlóságait. Iróink kapzsi, jogot, törvényt, igazságot nem

¹ Századok 1887. 121–150.; *Köváry L.* Kihalt főúri családok 21.

² Lib. Reg. I. 27.

tisztelő, lakomákat, kártyát, szépasszonyokat szeretőnek festik, a ki örömebb foglalkozott vadászattal s udvari bolondjával, mint a közügyekkel.¹ A hiú, tetszelgő férfi ezen hajlamai kielégítésében nem tűrt gátot mások részéről és nem állított saját erkölcsi erejéből.

Politikai egyénisége a föltétlen hűségben domborodik ki az őt kitüntetett uralkodóház iránt. Ebben sohasem ingott meg, megtartotta azt még akkor is, midőn a Rákóczi-féle mozgalmak és a császári katonaság zsarnoki eljárásai erős próbára tették minden hazafi szivét. A kormányszéket és az országgyűlést Nagyszebenbe vitte s ott kiszolgáltatta magát Rabutin s ezt követő kormányzó tábornokok teljhatalmának. Pedig ezek az ő tekintélyét és az ő jószágait sem kímélték.

Nem eléggé tisztázott még eljárása Bethlen Miklós kancellárral, de az ütköző pontot alighanem az a jelenet rejtegeti, melyet Wesselényi István jegyzett föl naplójában.² Ez a tivornya s ebben a csókkísérlet azt a látszatot kelti, hogy a gubernátornak céljai voltak a szép asszonnyal, a mit az önérzetes férj nem igen tűrt el. Tény az, hogy ezen esemény után nem sokára Bethlen Miklós ismeretes röpiratáért börtönbe jut és nótázzák.

A gyémánt díszítésű, bíbor öltözetben járó gubernátor még sajtászerűbb világításban tűnik fel családja körében. A mint már említettem, Bethlen Gergely tábornok leányát Klárát vette volt feleségül.³ Ebből a házasságból két fia és négy leánya származott. Gyermekreit azonban állandóan távol tartja magától, fiait cselédjei előtt megbotoztatja, azoknak nem ad ruhára valót, úgy, hogy a 20—21 éves Dénes urfi nadrágja „folt hátán folt”. Leányait pedig csaknem koplaltatja. Legfurcsább, hogy halálos ágyán zugolódik, hogy gyermekei nem mennek be hozzá, midőn pedig megjelennek előtte, kikergeti őket. Fiait csak akkor rendeli be, midőn már végső rendelkezését teszi. A nemrég megbotozott Dénesnek a kolozsi, Györgynek a dobokai örökös főispánságról szóló oklevelet nyujta át.

Gyarlóságaiért kiengesztelődést érdemel halálos ágyán elszenvedett irtózatot kinjaival. Egy haszontalan német katonaoorvos valami csodaszerrel úgy tönkre tette, hogy többé Szeben összes orvosai

¹ *Dézi Lajos M.* Kis Miklós életrajza. 107.

Wass György írja naplójában: 1693. 10. Novembris lött meg gubernator uram bolondja Pizsli lakodalma is; násznagya Serédi Benedek uram, nyoszolyóasszonya az felesége, vőfélye az fla; de az menyasszony olyan volt, az mineműt olyat más senki nem látott. [174. 175. l.]

² 1704. április 24-ről: Szt.-György napján az urnál voltunk ebéden . . . , melynek alkalmatosságával sok poharakat köszöngtetvén, mind a gazdák, mind a vendégek igen jól laktak, kivált az urat [i. i. Bánfil Györgyöt] soha olyan részegen nem láttam, mert a németeknek elkapván parókájokat, az alól ivott, azonban az asszonyokkal is enyelegvén, a cancellariusnét meg akarván csókolni, egy nagy karos bőrös széken által estek mindketten, úgy, hogy az ur be is törte volt a fejét . . .

³ *Wass György* feljegyzése szerint 1681. jul. 17-én volt a lakodalom Radnóton, a sirató pedig megelőző este Kutyfalván.

nem tudták gyomor baját orvosolni. Csontjairól a hus leesett, csak a bőr maradt rajta, hogy merő irtózás volt reá nézni. Semmi táplálékot nem vehetett magához. Tudatában lévén sorsának, maga rendelkezett temetési szertartása felől. Diófa deszkát kerestetett koporsójának, mikor ezt nem találtak, elrendelte, hogy diófátökből készítsék azt. Halottas inget, keszkenőt, derekaljat szedetett elő, meghagyta, hogy minő kamukát hozzanak szemfedőnek, koporsóját égszínkéék bársonnyal vonják be és aranyos szegekkel verjék ki. Mindezt készítsék gyorsan, mert látni akarja. Azután papot hivatott és kérte, imádkozzék, hogy szenvedései szűnjenek. Valomást tett előtte: „micsoda nagy bátran és teljes bizodalommal adja meg lelkét teremtő istenének.“

Midőn elhozták a fátyolokat, lepedőket, bársony szöveteket, arany-ezüst himzéseket, látható örömmel válogatott bennök, kijelentette, hogy boldog lesz, mikor őt abba berakosgatják. Német asztalosokat hivatott, az ágyban összekulcsolá kezét s úgy mérette magát, hogy mekkora legyen koporsója. Intézkedett a halotti emelvénye felállítása felől s hogy azt szépen vonják be. Köleséri országos főorvost arra kérte, hogy ezüst táblára arany vésettel ép olyan verses feliratot készíttessen, mint egykor ő készíttetett felesége számára és azt tésse majd koporsójába. Ezek midőn elkészültek, maga elé hozatta és meglelégedéssel szemlélgette. A kemény diófából készült koporsóra azt a megjegyzést tette, hogy ez lesz az én palotám; a latin verseket Biró Sámuel készítette és olvasta fel előtte, minden gyengesége daczára ágyában felülve hallgatta végig.

Allapota egyre sulyosbodott, szenvedései egyre hevesebbek lettek, a test megtört és a lélek tíz napi betegség után, 1708. nov. 15-én hajnali 4 órakkor elhagyta. Rögtön kinyújtóztatták és felöltöztették. Rendelkezése szerint mellére helyezték Lipót és József királyok képeit. Nyakába akasztották a Lipót királytól nyert arany lánczot és fejére tették bogláros kalpagját. Ujjára huzták felesége monogrammjával ellátott gyémánt gyűrűjét.

November 20-án ment végbe a koporsóbatétel Zilahi András praedikator és Kapusi gyulafehérvári professzor közreműködése mellett. Résztvettek a gyászszertartáson Erdély rendein kívül az akkor Nagyszebenben tartózkodott összes katonai és polgári előkelőségek. A lezárt koporsót pár nap mulva Kolozsvárra szállították és itt helyezték a farkas-utczai templomban örök nyugalomra.

Emlékére több czímeres emlék készült, valamennyit a farkas-utczai templom őrzi. Az egyik ezüst emléklap. Ezen a magas, négyszögletű ezüst lapon két pálczataggal határolt magas ovális alakú mondatszalg, ponczolt alapján trébelt és vésett vonalú versalis latin betűkkel következő körirat: IN SIGNIA EXCELLentissimi Domini Domini COMITIS GEORGII: BANFI: DE: LOSONCZ: SVB AVGGusto: ROMMano: IMPPeratore: LEOPoldo: ET: IO Sepho: TRANSilvaniae: ET: PARTium: HVNGariae: ASEXDE-

CIM : ANNorum : GVBERNATORis : REGII : ComiTaTVM : COLO-
Siensis : ET DOBocensis · SVPreMi · COMitIs · CIVitatis · COLosvar-
CAPitanei · SVPreMi · P · P · ANno : AETatis : XLVIII · CHRisti ·
MDCCVIII · Die : XV · NOVembris CIBINII · PLACIDE · DENATI ✨

E köriratos szalagon belüli ovális térben maga a hatalmas címermű foglal helyet. Csücskös talpú paizsban lebegő leveles koronából növekvő kettősfarkú grif, jobblábával egyenes kardot tart fölfelé. Szembenéző, nyílt leveles koronájának dísze a paizsbeli növekvő grif. A takarók helyén renaissance-girland, levelekkel, gyümölcsökkel, virágokkal.

A paizs homorított, széles domború kerettel; ez egy nagyobb s egy kisebb álló gyöngysorral határolt homorú tagozat. E domborított kereten belül, a paizsmezőn vésett, széles renaissance csipkeszerű keret van, melyet alsó részén a paizsbeli korona takar.

A paizsmező vésett díszítésnélkül való tükre sűrűen ponczolt.

A paizsbeli korona erőteljesen domborított; abroncsa két gyöngysorral határolt, közben három hosszas hatszögű ékkő közt, melyek két szélsőjének csak fele látszik, két rhombus alakú élesen kidomborított és rosetta-ba foglalt ékkő van ábrázolva. Az abroncson három kerek ékköves akantusszerű levél közt két gyöngyös csücske van. E koronából növekedő grif erőteljesen domborított; kerek fején hátul két hegyes füle van, csőrét szétnyitja s itt nyelve látszik. Nyaka, melle, háta sörényes, domborítva és vésvé. Szárnyának könyöke erőteljesen domborodik, sűrű tollazatú. Farkainak végén nagy bojt van; főágát a két szárny közt fölveti, mellékága ívben lehajlik a szárnyak alatt. A grif úgy itt, mint a sisakdíszén naturalisztikusan van ábrázolva. A kard egyenes formája, végén két oldalról hegybe vágott. Keresztvása egyenes, hengeres, keresztbe bordázott, lapos gömbvégű, közepén kis tüskével. Markolata egyenes, gombos végű.

A sisak szembenéző, pántos; rendkívül díszes kidolgozású. A pántok domborúak, haránt bordázva, rosetta-s fejjel. A sisak nyak és vállrésze három gyöngysorral van czikkezve s vésett domború renaissance-girlandokkal díszítve; hármás, soros szemű lánczán ovális érem van, egy balra néző fürtös, koszorús mellképpel (Mátyás király arczképe?) A sisak koronája és dísze egészen olyan, mint a paizs, de nagyobb.

A takarókat helyettesítő girlandok domborítottak s vésették ponczolt alapon. Izléses, gazdag, szép munka, azonban nem heraldikus; még a XVI. század eleji olasz miniatorok sem értették ennyire félre a takarók rendeltetését s ábrázolási módját, mint e mester, ki különben nagy művész volt.

Nem a legjobb minta után készültek a griffek sem. A pompás keretű paizs sem heraldikus; a sisak sínes viselhető tornasisaknak ábrázolva. Hibás elhelyezés az is, hogy a sisakdísz jobb profilú, s a sisaktest szembe fordul.

A köriratos szalagon kívül, a négyszögű lapon renaissance girlandok, levelek díszlenek domborítva, a felső szögletben ezek között — a mulandóság jelképéül — két szárnyas nőalak ül, homokórával és koponyával. Az alsó szögletben üst-dobokból, kardból, lövőfegyverből, zászlóból álló hadi tropheum, domborítva.

A köriratos szalaggal határolt címermű rá van szögecselve a négyszögű s négy darabból álló lapra. Az ovális lap legnagyobb átmérői: 88 és 66 cm. Az ezüst négyszög 98 cm. magas és 75 cm. széles. Deszkára szegezve s széles aranyos, barna fakeretbe foglalva ép állapotban. Mesterjegyet nem sikerült rajta fölfedezni.

Ugyancsak a gubernátor halála alkalmából készült egy temetési urna. Ez 116 cm. magas fehér cserépedény, ennek öblén aranyozott relief címer; csücsköstalpú paizsban lebegő gyöngyös koronából növekvő koronás grif, jobbában egyenes karddal. A paizson távlatilag ábrázolt relief grófi korona 9 gyöngygyel, ezek közül öt elől, négy hátul látszik, mindenike le van törve. A paizs körül a Lipót- és Szent István-rend láncza van alúl a rendjellel, valamint kamarási kulcschal, melyek azonban letöredeztek.

Nem szép s nem heraldikus, kezdetleges kivitelű címeres tárgy, kevésbé rongált állapotban.

A kormányzó emlékére készült harmadik címeres emlék fehér selyemre ezüsttel és arannyal festett címer.

Csücskös talpú, arannyal keretelt ezüst pajzsban lebegő arany koronából növekvő kettős farkú, kiterjesztett szárnyú arany grif, jobb első lábában egyenes karddal.

Nyílt koronás szembenéző sisakjának dísze a pajzsbeli grif. A sűrű, girlandszerű takarók szintén arany és ezüst színűek.

Az egész címert ovális ezüst szallag köríti, melyben álló arany betűkkel a következő felirat:

Excellentissimus D[ominus] D[ominus] Comes Georgius Bánfi de Losontz S[acrae] C[aesareae] R[e]g[iae] M[ajestatis] Consil[iarius] Transsylv[aniae] et Part[ium] Hung[ariae] annex[arum] Gubernator Regius. Co[m]m[un]it[at]um Colos et Doboka supr[emus] Comes. Civ[itatis] Colosv[ár] Capitan[us] die XV. nov[embris] an[no] Ch[risti] MDCCVIII. aet[at]is suae] CLVIII. denatus ✱

Sándor Imre.

A bernáthfalvi Bernáth család biharmegyei ága.

(Második közlemény.)

Bernáth Józsefet 1848 márczius 22-én Biharmegye az állandó közcsendi bizottmány tagjának választja.¹ Majd a rendi országgyűlés helyébe lépő népképviselaten alapuló új országgyűlésre a székelyhídi választó kerület választja meg közfelkiáltással a régi bihari ellenzék előharczosát — népképviselőnek.

¹ Hegyesi i. m. 14. oldal.

Nagyvárad város első tisztválasztó gyűlését Bernáth József elnöklete alatt 1848 május 27 és következő napjain tartotta meg. A gyűlést nagy beszéddel az új törvények ismertetésével nyitotta meg, s mindvégig példás rendben vezette. Nagyvárad város első polgármesterének akkor választották meg Bende Pétert, aki a gyűlés befejeztével indítványozta

„az összes polgárság nevében, hogy Bernáth József urnak mind a tisztválasztás alatt kitüntetett erélyességéért, mind pedig a mult idöket tekintve a város érdekében sok és számtalan alkalommal történt fellépéssért, mindenkori részrehajlatlan egyenességeért, minden időben kitüntetett becses figyelmeért köszönetet szavazzon,

és minthogy azon sok szépet és jót, melyet Bernáth József úr személyében egyesülve tündökölnék e város polgársága jobban nem tisztelheti, mintha *e jó nagy hazajit* a felszabadulás első perczében polgárjai közé sorolja, s mint a *szabaddá lett városnak első szabad polgárát* testvérjének nevezi, ugyanezert bár csekély, de tiszta szívből eredő e megtiszteltetésnek elfogadására felkérte. Az összes polgárság pedig éljenzések és örömkialtások között polgármester Bende Péter előadását mint közömhajtást magáévá tevén, igen tisztelt Bernáth József úr részére a polgári oklevelet kiadni rendelte. Km. Kiadta Stupa Mihály jegyző“.¹

Igy tehát Bernáth József volt Nagyvárad város első — mint ma nevezik — díszpolgárja.

Az országgyűlés Bécsbe küldött 100 tagú küldöttségének ő is egyik tagja volt.

A nemzet nemsokára rákényszerítettén az önvédelemre, Bernáth József Biharmegye önvédelmi harcának szervezésében vesz tevékeny részt. Vármegyéje 1848 nov. 7-én rendelte el a népfelkelést, amelynek kormánybiztosául 1848 október 30-án Bernáth József nevezetett ki. Ő éjt-napot egybe vetve, agitál, szónokol, utazik, rendelkezik, szóval szervezi a népfelkelést. Azonban a szintén kormánybiztosul kirendelt Hodossy Miklóssal ellentétbe került, mert Hodossy parancsokat küldvén hozzá, azokat nem fogadta és Hodossy főhatóságát nem ismerte el.² E viszály úgy intéztetett el, hogy a honvédelmi bizottmány Hodossyt főkormánybiztossá nevezte ki, mire Bernáth József is annak elismerte, magát neki alárendelte s a két kormánybiztos együtt kibékült, s azután a népfelkelés szervezése Oláh Mátyás felfegyverzési segédkormánybiztos segítségével tovább folyhatott mindaddig, míg a vármegye a népfelkelést beszüntette,

Ez idő tájba került testvére Gedeon fogságba, kiszabadítására nézve a honvédelmi bizottmánytól a következő rendeletet kapta:

¹ Eredeti jegyzőkönyv Szunyoghy Barnabásnál.

² Hegyesi M. ld. m. 104. old.

„753/e. Nyílt rendelet.

Miután Bernáth Gedeon bihari nemzetőri őrnagy, a becskerekai táborból, új csapatok alakítása végett Biharba szándékozván utazni, Arad városa környékén az ellenségtől elfogatott volna s mind ez ideig — ámbár szabadon bocsátása iránt intézkedések tétettek — a várban le van tartóztatva, annál fogva Bernáth József képviselő úr felhatalmaztatik az országos honvédelmi bizottmány által, hogy nevezett Bernáth Gedeon őrnagy szabaddá tétele végett minden oly módokat és eszközöket alkalmaztasson, melyek a haza érdekével nem ellenkezők.

Ennek folytán oda utasítatik az aradi tábor parancsnoksága, hogy Bernáth József képviselő urnak czélja kivitelére, főleg ha az kicserélés folytán történhetnék meg, segédkezet nyujtson.

Egyszersmind megbizatik e rendeletnél fogva többször említett képviselő úr, hogy Aradra menet utjában a nép lelkesítése s kitörő hazafiságra buzdítása érdekében, erélyesen közremunkáljon, miért is az illető hatóságok előljáróságai őt mint a czélra megbizottat tekintendvén — közremunkálásai szokott buzgalommal támogassák.

Kelt Debreczenben január 20-án 1849. P. H. A honvédelmi bizottmány elnöke Kossuth Lajos s. k.¹

E rendelet alapján sikerült is, de csak 8 hónapi fogság után Bernáth Gedeont Aradvárból 3 magasrangú osztráktisztzel kicserélni.

A szabadságharcz alatt mindvégig híven, a legnagyobb buzgalommal és elszántsággal teljesített kötelességét Bernáth József, — annak leveretése után pedig elfogatott, eleinte Pesten volt elzárva, onnan Jozsefstadtba vitték és Jozsefstadtban kötél általi halálra és jószágvesztésre ítéltetett.²

Fennmaradt a családban a következő érdekes megjegyzés. A biharmegyei pártoskodásban Hodossy Miklós — ki kissé dagogott — elinte conservativ volt. A közös adózás, vagy jobbágyfelszabadítás kérdésének a 40-es években történt tárgyalásakor Hodossy azt ellenző beszédét így kezdte: „Na na, nagy napra, vi viradtunk tkts karok és rendek“. Utána Bernáth József beszélt s pártolta a kérdést. Később Hodossy is a liberálisokhoz csatlakozott, a szabadságharczban tevékeny részt vett, s az önvédelem szervezése körül elévülhetetlen érdemei vannak. A szabadságharcz leveretése után őt is elfogták, s Bernáth Józseffel együtt Jozsefstadtba zárták el, sőt a halálos ítéleteiket mindkettőjüknek egyszerre hirdették ki. Ekkor feléje fordult Bernáth József s jó kedéllyel mondá: „No Miklós most már elmondhatod, hogy na na napra viradtunk“.

¹ Eredetije nálam.

² Horváth Mihály: Magyarország függetlenségi harcának története 1848—49-ben. III. k. 577. oldal.

Bernáth József halálbüntetését életfogytiglani fogházra változtatták, a mibe azonban második neje mindszenti Kurányi Amália és első nejétől szilágysomlyói Halmágyi Karolintól származott Kálmán fia nem tudtak belenyugodni, s addig nem pihentek, míg 1852 év végén kegyelmet nem nyertek részére. Eddig két és fél évig volt elzárva.

Mint a kort is jellemző okiratokat, ide iktatom következő két levelüket:

Pest Márczius 27-én 852.

Édes fiam Kálmán!

A sors még nem elégelte meg csapásait, mellyel jelen szerencsétlen időszakban elhalmazott, hanem ismét mélyebben sujtott az által, hogy apád két rendü folyamodásom ellenére melyet Bécsben küldöttem a végett hogy a Komáromi várba vivődjön, mivel az közelebb lévén gyakrabban meglátogathatom, tehát a helyett Jozsefstadtba vivődött 10 fogoly társaival; képzelheted mennyire leverő volt ez rám nézve — azonban a midőn az ember legjobban el van csüggedve, akkor jó a nem vélt remény sugár mely ismét megnyugtatta kétkedő keblünket s így történt mielőtt édes apád elvivődött Tihanyi ő excellentiája meglátogatta ötöt és ajánlotta, hogy közbenjárásával kiszabadításán fog munkálkodni, mint hogy különben is rokon édes apádhoz, — ez által gondolhatod mennyire megvigasztalódtunk. Én édes apádat elvitele előtt több ízben meglátogatván utoljára névnapja előtt Jenő kis öcséddel együtt, ő igen megnyugodva ment el, mindennel ellátva a mire csak szüksége és kívánsága volt. Midőn leveledet által adtam mint szinte a többieket is mikor csak irtál mi djárt által adtam a legközelebbi bémenetelkor, tehát midőn az utolsót oda adtam stb. azt izeni, hogy légy nyugodt, ha az Isten tavaszig meg nem szabadítja, akkor Gida bátyád veled együtt fel jön ide Pestre s innét én veletek együtt megyünk apádat meglátogatni s egyszersmind a császár ő felségéhez kegyelemért esedezni.

Én ugyan addig is megpróbálom a szerencsét, ha a mint beszélék a Császár a jövő hónapban ide le jön, — már régen akartam én Bécsbe menni, de fájdalom mindig beteges voltam stb. stb. . .

szerető anyád Amália“.

Pest Junius 11. 1842.

Kedves fiam Kálmán!

Szándékosd, hogy Ő Felsége elébe akarsz járulni kegyelemért esedezván szegény édes apád számára igen helyes, azonban nehezen fog Ő Felsége Debreczenben audienciát adni, mind a mellett ugyan meg lehet próbálni. Én már ugyan mindent elköttem Bécsben lévén nemcsak Ő Felsége hanem Sofia főherczeg asszony előtt is esedezván kegyelemért: szóval is, írásban is, azon kívül minden miniszerknél, gróf Grünénél, herczeg Lichtensteinnál, számtalan generali-

soknál, auditornál, sőt még cs. kir. tanácsosoknál is: — itten pedig szinte voltam Albrecht főherczegnél kérni, írásban is által adván esedezésemet, itten szinte generalisoknál és az auditornál is: — mi sikere lesz a mindenható Isten tudja, reménységem ugyan van, de hiszen már az oly sokszor csalt, hogy nem is tud már az ember valami jót hinni: — itt ugyan azt beszélnek hogy ő felsége igen sokaknak meg fog kegyelmezni, de még az bizonytalan.

A mi folyamodásodat illeti azt egy ügyvéddel kell feltéetni németül, melyben egyszerűen elő kell adni esedezésedet édes apád szabadsága és vagyonának visszaadásáért, le irván benne szegény állapotukat; magad pedig beszélhetsz magyarul, de lehető legrövidebben, egyéb utasítást majd ad az ügyvéd, csak arra vigyázz mikor kijössz, valahogy hátat ne fordíts s háromszor hajtsd meg magadat.

Egyébiránt édes apád egészséges csókol, mert Bécsből Csehországnak vevén utamat Jozsefstadtban ötöt meglátogattam.

Mi is hála Istennek meglehetősen egészségesek vagyunk a sok betegeskedés után és csókolunk mind a hárman szerető anyád

Amália“.

(Eredeti Szunyoghy Barnabásnál.)

Fogságából való kiszabadulása után, vagyona elkoboztatván — anyagi gondokkal teljes az élete. Egyik nap felcsillan a remény hogy lefoglalt vagyonát visszakapja, másik nap hogy egy nagy perét megnyeri, mind csak csalóka álom. Kálmán fiához írott leveleiből egy erős lélek küzdelmei szólnak hozzánk. Már fogságában legyengülvén, a sok gond, aggodalom és hazafiú bánatában, szélütés éri. Azután jön a sok betegség — birtokuk kényszerűt eladása, míg végül 1859-ben csődöt kérnek ellene. A vizsgálóbizottság leltározza megmaradt roncsait vagyonának, ezt azonban nem éli soká túl, mert 1860. évi márczius 14-én délbe Nagyváradon ismét szélütés éri, mely csak annyi időt enged, hogy az egykori feljegyzés szerint — a hazára áldást mondjon, övétől elbúcsúzzon, s azzal kilehelte honszerető lelkét.

Nagyváradon Ember Pál ev. ref. lelkész megható beszéddel búcsúztatta. Onnan holttestét Érmihályfalvára szállították, ahol az ev. ref. templom alatti családi sírboltban pihen.

Első nejével szilágysomlyói Halmágyi Karolinnal 1831-ben lépett házasságra, ettől fia Kálmán, nejének elhalálása után 1844-ben vette nőül második feleségét mindszenti Kurányi Amáliát, kitől gyermekei Jenő és Sarolta.

Bernáth Gedeon.

Bernáth József testvére Gedeon Érmihályfalván 1804-ben született. Bár ő megyei közhivatalt nem vállalt, testvérbátyjának Józsefnek politikai küzdelmeiben legerősebb támasza volt. Mint liberális gondolkodású ember, kiváló népszónok s így az egész Érmellék irányítója volt.

Neki jutott az érmihályfalvi birtok nagy része s a remek családi lak, valamint a szentgyörgyábrányi Bernáth rész, az érköbölkúti birtok, és nejével tolcsvai Bónis Karolinnal kapta a tiszadadai birtokot. Így tehát igen gazdag ember volt s ennek megfelelő fényes háztartást vitt. Fennmaradt róla, hogy a midőn Nagyváradra József bátyjának alispánná választatására őt fekete méntől vont hintáján bevonult, a pornép kereste az utcán, hogy valamelyik lova nem vesztette-e el arany patkóját.

Neje tolcsvai Bónis Karolin, az 1848/49-ki kormánybiztos, a szintén kötél általi halálra ítélt Bónis Sámuelnek, a később koronaőr és kuriai tanácselnöknek nővére volt. Kiterjedt és előkelő rokonságához még ezen házassága folytán a Lonyayak és Máriássyakkal, vargyasi Dánielekkel került sógorságba. Érdekes, hogy a Bernáthok és Bónisok között századok folytán igen sok összeházasodás történt. Fiatalon elhalt nejétől két gyermeke maradt: Gyula és Béla.

Bernáth Gedeon rendkívül erős, elegáns megjelenésű, szellemes szép ember volt, kiténő lovas, híres vivó, kiváló tánczos, kiténő zongorista és énekes, a társaságok és a nép kedvence. Özvegykénti gáláns fellépéseiről az Érmelléken még ma is sokat beszélnek.

Szabadságharcunkban a nemzetőrség felállításakor a bihari II. nemzetőri század századosa volt. 1848. szept. 13-án indultak a Kiss Ernő táborába Nagybecskerek alá. Részt vett a délvidéki harcokban, a hol a harctéren nevezték ki őrnagynak. Szükségessé vált azonban új csapatok szervezése és e célból Bernáth Gedeon Nagybecskerekről Biharba szándékozott utazni. Aradvár körül azonban felismerték s elfogták. Aradon több hónapig volt elfogva mindaddig, míg József testvére a honvédelmi bizottmány fenn közölt rendelete alapján 3 magasrangú osztrák tiszttel kicserélte — de még úgy is csak azzal a feltétellel engedték szabadon, hogy a császáriak ellen nem fog többet harcolni. Ezért a midőn később a biharmegyei önkéntes őrhad, illetve mozgó sereg vezérévé választották meg, a vezérletet nem fogadhatta el.¹

A diadalmas tavaszi hadjárat után csakhamar jött az orosz sereg, a mely a magyar szabadságharcra végzetes csapást mért. A nemzet megkísérelte felvenni a harcot és ekkor Bernáth Gedeon sem tartotta kötelezőnek magára nézve az Aradvárban adott reverzalist. Az Érmelléken toborozott népfelkelés és ahhoz tartozó rendes seregnek — mint honvéd ezredes vette át parancsnokságát s vezette őket Nagyvárad felé. Biharpüspöki táján azonban a népfelkelők fellázdáltak s a csapat által kísért 63 fogoly osztrák és orosz tisztet és több honvéd tisztet is, köztük egy Buduczti nevű érmihályfalvi honvéd főhadnagyot fel akartak konczolni. Ezt Bernáth Gedeon csak úgy tudta megakadályozni, hogy a rendes honvéd

¹ Hegyesi i. m. 154. oldal.

huszársággal leverte a népfelkelőket, mire a tábor lecsendesedett s a foglyok élete meg volt mentve. Itt kapta a parancsot, hogy vonuljon csapatával Debreczen felé s egyesüljön Nagy Sándor hadtestével. Berettyóujfalug mentek s ott találták Nagy Sándor József vesztett debreczeni csatájának menekülteit, a kiknek rémhírei a népfelkelőket annyira megzavarta, hogy a lábort tovább összetartani nem lehetett. Megkezdődött a kapkodás és fejetlenség, a népfelkelők nagy része elszéledt. Következett a sok szomorú fegyverletétel és a bujdosás korszaka.

Bernáth Gedeon Érmihályfalvára vonul vissza s otthon tartózkodott mindaddig, míg egy reggel az érte jövő katonaságot megpillantotta. Sikertült ekkor paraszt ruhában menekülnie. Egy ideig szentgyörgy-ábrányi Bernáth részen bujkált, — onnan Érendrődre egy Balla nevű birtokos családhoz ment s azoknál rejtőzött. Ballaéknak egy irigykedő rokona elárulta, hogy a körözött Bernáth Gedeont ők rejtegetik, mire Szatmármegyének akkori csendbiztosa, Andrassy Gyula nevű fogta el és kísérte be Nagyváradra Paskievics herceghez. Nagyváradon a várba zárták el, azonban nem sokáig volt elzárva, mert testvére Lajos Paskievics a hercegtől szabadon bocsátását kieszközölte. Szabadságát főleg azért nyerte vissza, mert Biharpüspöki mellett a fogoly tiszték életét megmentette.

Fogságából kiszabadulván, Érmihályfalvára vonult vissza s ott gazdálkodott, úgy, a mint lehetett egykori jobbágyait elvitték katonának, a kik otthon maradtak is, a régi földesúrnak semmivel sem tartoztak, egy egészen új gazdasági rendszert kellett kezdeni. A szabadságharcz is nagy anyagi áldozatába került Bernáth Gedeonnak, — a hazafias törekvéseket mindig segítette — jött az abszolutizmus korában a nem adózunk, ő pedig nem adózott, hanem teljes ellátásban tartott egy század katonát, ez volt akkor hazafias kötelesség.

Fiainak: Gyulának a tiszadadai, Bélának a szentgyörgy-ábrányi Bernáth részt adta át, — saját részére érmihályfalvi birtokát tartotta meg. A nagy háztartás, a rossz esztendő, hazafias segítése az egykori most bujdosó bajtársaknak, azok elrejtése mind hozzájárult ahhoz, hogy az egykor dús gazdag ember anyagilag megínogjon. A mikor pedig a Bujanovics család zálogvisszaváltási perrel érmihályfalvi birtokának tekintélyes részét s abban gyönyörű belsőségét és lakházát elnyerte, József testvére pedig csődbe jutott, az egykor életvidám embert ez buskomorrá tette. Teljesen visszavonult mindentől, csak rokonaival érintkezett. Meghalt Margittán 1878-ban, honnan hült tetemeit Érmihályfalvára szállították, ott pihen ő is az ev. ref. templom alatti családi sírboltban. Ur volt míg élt, a nép atyjaként tisztelte, kortársai pedig szerették és megbecsülték.

Életének számtalan jellemző epizódja maradt fenn, melyek közül a kort is híven jellemző szalárdi párbaját iktatom ide:

Köztudomású, hogy az ötvenes évek második felében magyar lányok nem táncoltak császári tisztekkel. Ez időben a biharmegyei Szalárd fürdőn rendeztek egy táncmulatságot, a melyen a környéken levő császári tisztek, köztük lovag A-s nevű kapitány is megjelent, a ki a Bernáth családdal rokon egyik Ottlyk kisasszonyt tánczra kérte, azonban kosarat kapott. Mikor később a kisasszony egy magyar ifjuval tánczolt, a kapitány kinyújtotta eléjük a lábát s a tánczoló pár elesett. Minthogy a kapitány híres vivó volt, a tánczos jónak látta a mulatságról eltávozni, a nélkül, hogy elégtételt vett volna magának.

Ekkor Bernáth Gedeon a kapitány elé állott s harsány hangon felszóltotta: „álljon félre előllem kapitány ur, mert köpni akarok s ha nem áll félre, leköpöm“. Természetes, hogy e sértést egy nehéz feltételű párbajban egyenlítették ki, felek azonban a párbaj befejeztével sem békültek ki.

Telt az idő, a kapitányt levezé nyelték az olasz tartományokba, majd később kiűtött az olasz hadjárat. És az idő meghozta a magyar kiegyezést is.

A hetvenes években Érmihályfalva környékén nagy hadgyakorlatot tartottak. Az egyik tábornok a szálláscsinálónak meghagyta, hogy a Bernáth curián kérjenek részére lakást, s azt megnyervén, ott elhelyezkedett. Másnap, a midőn a házi urnál bemutatkozó látogatást tett, egy régi lovassági kardot vitt magával és kérte Bernáth Gedeont, hogy feledje el a szalárdi fürdőn közöttük támadt incidenst, mert ő volt az egykori kapitány és fogadja el tőle a magyar szabadsághős nagyrabecsülése jeléül az olasz szabadsághősnek Garibaldinak a kardját, melyet az olasz harctéren elfogott podgyászában találtak. Bernáth Gedeon meghatva köszönie meg a figyelmet s a multakra fátyolt borítottak.

Az ereklyeként őrzött nehéz lovassági kard ma nálam van. Alakja régies, pengéje szépen gravirozott, egyik felén „Viva La Republica Císalpina“, másikon „Vivere Libero O Morire“ felirással.

Bernáth Vincze.

Bernáth Gedeon másik testvére Vincze kapta az érköbölküti és gálospetri birtokot. Közügyekben nem vett részt és megtartotta utódai részére vagyonát. Neje a hazafias és bátor lelkű ábrahामी Falussy Jeanette volt, a ki Bernáth Gedeon megmentéséért sokat fáradt. Bernáth Vinczének egyetlen gyermeke Ilona férjezett ippi és érkeserüi Fráter Vinczéné. Bernáth Vincze meghalt Gálospetriben 1875-ben.

Dr. Barabásy István.

Családtörténeti adatok a S. Gyulai család levéltárából.

(Hetedik közlemény.)

Sarkantyús Gyulai (várad).

Lásd a mellékelt táblát, mely a 49, 61, 72, 90^a, 98, 102, 124, 127, 131, 135, 140, 142, 185—187, 189, 194, 198, 235, 247, 272, 282, 285, 360, 399, 405, 407, 408, 410, 411, 418, 438, 448, 495, 496, 503, 515, 526, 532, 538, 539, 543, 559, 562, 570, 684, 685, 701, 705, 707, 711, 714, 717, 718, 724—726, 748, 780, 818, 819, 820^a, 837, 859, 874, 884, 897, 902, 916, 925, 955, 989, 1010, 1012, 1022, 1031, 1049, 1050, 1052, 1053, 1059, 1062, 1063, 1066, 1070—1072, 1075, 1077, 1082, 1086, 1096, 1103, 1110, 1111, 1113, 1114, 1118, 1123, 1130, 1133, 1135, 1142—1144, 1159, 1166, 1187, 1188, 1190, 1197, 1199, 1200, 1208, 1215, 1224, 1226, 1235, 1244, 1248, 1252, 1265, 1266, 1268, 1271, 1279, 1282, 1290, 1302, 1304, 1310—1313, 1322, 1326—1328, 1339, 1343, 1375, 1378, 1382, 1386, 1404, 1406, kn. 5, 6, 8, 24, 32, kf. 10—12, 31, 33 és 34. számú okmányok alapján lett összeállítva. — Ferencz 1776-ban Győrben és nővére Zsuzsa Sárközi Jánosné 1773-ban Pusztakörpádon (Somogy megye) O. sz. 282.

Sarló Andrásné Cseh Anna. O. sz. 247.

Schankebank Eleonora Horváth né 1869. O. sz. 1226.

Schasser Kata egybekelt (az 1600-ban elhalt) Fabritius Márton-Ernővel 1581-ben. O. sz. 22.

Schemelius (neukirchi) Ágnes (sz. 1727) Czigler özvegye egybekelt hermannsfeldi Fabritius János-Györggyel 1747-ben. O. sz. 22.

Schieszl Albert fia Károly 1850-ben 12 éves, róm. kath. O. sz. 1106.

Schmidt né Draudt Sára-Zsófia sz. 1738-ban. O. sz. Kf. 17.

Schirmer (brassói)

Pál, † 1737 II. 15.
Fabritius Mária, sz. 1671 VI. 4,

György † 1717. Lipcsében	Kata a) hartenecki Sachs Dániel b) sachsenfeldi Binder Péter	Zsófia Blockner Dániel	Sára Rittern Dániel
			O. sz. 22.

Schuppanchich János esküvője trienti Ferrari Máriával († 1874 II. 12.) Maros-Vásárhelyt volt 1872 VII. 6-án. O. sz. 1226.

Schuster

Pál, 1850 { József, 1850-ben 15 éves, róm. kath.
 { Antal, 1850-ben 15 éves, róm. kath.

O. sz. 1106.

Sebestyén Gergely fia Mihály 1850-ben 9 éves, róm. kath.

O. sz. 1196. — Gyujtó Benjaminsz 1842-ben néhai. O. sz. 972, 974, 976. — Kelemenné Kilyéni Kata 1785-ben. O. sz. 351, 686.
Seidl (waldauí)

Antal 1878 néhai thurnbergi
 Regelsberg Anna, 1878
 † Bécsben, 1885 IV. 6., tem. u. o. } Henriette † Bécsben, 1887 VI. 3.
 62 éves korában, tem. u. o.
 gr. Teleki István
 † Prágában, 1878 IX. 6., 57 éves kor.,
 tem. Bécsben, róm. kath.

O. sz. 1256, Kf. 27, 28. — né Fabritius Zsuzsa sz. 1752
 VI. 13-án, † 1802 XI. 20-án. O. sz. Kf. 29.
Seidner

András } Anna, † 1703 I. 22.
 medgyesi consul } Hermann Lukács, beréthalmi
 superintendens (1690 óta)
 † 1707 IX. 11.

O. sz. 22. — Mária († 1641) Fabritius Jakab (sz. 1552, † 1634)
 neje. O. sz. 22.

Selye Ferencz özvegye Nádudvari Kata 1731-ben 50 éves
 volt. O. sz. 185.

Senior Anna Molnár Jánosné 1656-ban. O. sz. 95.

Sera Elekné Szaniszló Róza 1828-ban említve. O. sz. 784. —

László, 1882 néhai }
 1882 } László. 1882.

O. sz. 1269.

Serényi, gróf Francziska gr. Teleki Sámuelné. O. sz. Kf. 13.

Sibolth Erzsébet 1734-ben Horányi Gábornak (1763-ban 62
 éves volt, † 1763 és 1766 között) első neje. O. sz. 189^a.

Sidó Mária Kenderesi Mihályné 1857-ben. O. sz. 1186 és 1356.

Sigér

Farkas } Anna
 Tomori Klára } fiatallvi Geréb György

O. sz. 247.

Sigerus né Draut Fruzina. O. sz. Kf. 17.

Sigmond Ilona Kovács Józsefné 1786-ban. O. sz. 332, 686.

— Judit szotyori Szabó Lászlóné 1786-ban. O. sz. 332, 686. —
 Sára özv. Bálint alias Szabó Györgyné. 1731-ben. O. sz. 185.

Sikó (bölöni)

Lajos, 1877, † 1890
 váradi S. Gyula Eszter
 † Septéren 1900 XI. 30, 70 éves kor., özvegy. 10. év., tem. u. o.

Kanuth 1877—90	Lajos, 1877—90 Roupetz Fanny 1877	Eszter, 1879—90 Szentmariai Lajos	István 1877 †
Csikl Fanny 1877—90			

O. sz. 1252, 1265, 1377.

Sillesz Anna-Mária Rein Mihályné. O. sz. 22.

Silvester Jánosné Bajkó Anna 1891-ben. O. sz. 1343.

Simén Klára gr. Teleki Miklósné. O. sz. Kf. 13.

Simon

Elek, 1868 néhai
Keczeli Julia, 1868

Károlina
† Tötörben, 1868 XI. 13.
tem. M.-Ujfaluban, ev. ref.
S. Gyulai Albert, 1868

Etelka, 1868
Bocz Bálint, 1869.

O. sz. 1225. — Klára özv. Ferenczi Jánosné 1825-ben. O. sz. 756.
Simon (szentkatolnai)

József
Bartha Mária, 1807 } József, 1807. O. sz. 404.
Simonffi

Mihály
oroszfájt Mikó Kata

Mihály
†

Miklós,
Gáborffi Éva

a) Horváth László
b) kövesdi Szabó István

Vajda Kosztán
.....

egy fiu és

Borbála
Veres Elek (a Miklóse)

O. sz. Kf. 12.

Simonyi (simonyi) Györgyné br. Apór Anna 1769-ben. O. sz. 247.

Sinai László 1823 VII. 26-án Henter Juliával való egybeke-
lésére nézve a háromszori kihirdetés alól felmentetett. O. sz. 742.

Sinkai Andrásné Bors Éva 1802-ben. O. sz. 453.

Sipos Pálné Nagy Sára 1849-ben. O. sz. 1102.

Solti

Ferencz, 1808—14
váradi S. Gyulai Teréz
1812 néh.

Ignác, 1808, 1814, 1826 néhai
Baka Anna, 1812, 1814-ben
„különváltak“

O. sz. 532, 562, 563, 570, 615, 616, 775, Kn. 8.

Solymosi János és neje Koncz 1731-ben néhaiak. O. sz. 185.

Sombori Borbála Benkő János özvegye 1731-ben 45 éves.
O. sz. 185. — Lászlóné nagy-eskülli Valkai Zsuzsa. O. sz. 247, Kf. 10.

László
Tomori Zsuzsa

Erzsébet
Lázár András

Gábor
Gerendi Erzsébet

János

Sándor

Tamásfalvi Judit

O. sz. Kf. 10.

Somlyai Albertné Apor Borbála (Kata) 1772-ben. O. sz. 263, Kf. 12.

Somodi Dánielné Bár Auiera 1763-ban. O. sz. 226. — Kata
özvegy Almási Istvánné 1731-ben. O. sz. 185. --- Mihályné Orbán
Erzsébet 1740-ben 60 éves. O. sz. 162.

Somodi (ex Galambod)

..... { András, 1740, neje Kis Judit 1740
 { Mihály, 1740-ben circa 80 éves O. sz. 192.

Stents örnagy és neje Henter Anna 1820-ban. O. sz. 714.

Stépan Ferenczné Teleki Anna. O. sz. Kf. 13.

Stinu Jánosné Fabritius Ágnes sz. 1580-ban. O. sz. 22.

Suki Györgyné Borsovai Erzsébet. O. sz, 247, Kf. 10.

Süveges Ferencz özvegye Olajos alias Mészáros 1731-ben. O. sz. 185.

S. Gyulai Rikárd.

Adattár.

5.

Csákány Károly családi feljegyzései 1817—1865.

Csákány Károly születtem 1817-ben junius 24-én Udvarhelyszékben Küsmődön, odavaló ref. pap Csákány Mihály és Bereczki Klára szülőimtől. Tanulásom kezdettem 1831. M.-vásárhelyt, végeztem Enyeden 1840.

Varga Susánna nőm született 1823-ba Aug. 23. Varga István és Nagy Mária szülőitől Ó-Tordán. Egybekeltünk 1842-ben december 28-án.

Csákány Róza leányunk született 1845-be okt. 8.

Csákány Eszter leányunk született 1847. január 10., megh. 1849. szeptember 24-én.

Csákány Károly fiunk született 1852. ápr. 7. virradóra.

Csákány Ida szül. 1855. február 17-ére virradóra.

Csákány Dienes szül. 1857. nov. 15-én 7 és 8 óra közt reggel, megkereszteltetett 28, meghalt 1868. aug. 21-én.

Csákány Emma született 1860. márczius 25-én, megkeresztelve julius 15-én.

Csákány Sándor született 1863-ba január 17-én reggel 1 órakor, megkereszteltetett január 24.

Csákány Zoltán született 1865-be august 22-én reggel, megkereszteltetett sept. 4-én d. u.

Csákány Rózának keresztatyja nagybátyja, mérnök Vizi Endre, ker.-anyja Szabó Amália Szalai Elekné.

Károlynak keresztatyja Bóné András, keresztanyja Magyarosi Juliánna Ábrahám Sándorné.

Idának keresztatyja doctor Szigeti, keresztanyjai idősb. t. Vizi Andrásné és t. Kocsis Dénesné.

Emmának Ferenczi Márton komja és nője.

Sándornak keresztatyja plebános tisztelendő Tamás Péter úr, keresztanyja Dr. Pál Józsefné.

Zoltánnak: T. Kósa László és Bölöni Róza.

(Eredetije a tordal közművelődési ház könyvtárában levő 1805. esztendőben újjra kladott Károli Gáspár-féle biblíának utolsó lapján.)

Bogáts Dénes.

ÚJ FOLYAM IX. KÖTET

XXXI. KÖTET 1914

ERDÉLYI MÚZEUM

KIADJA AZ ERDÉLYI MÚZEUM-EGYESÜLET

A BÖLCSÉSZET-, NYELV- ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYISZAKOSZTÁLY

AZ ERDÉLYI NEMZETI MÚZEUM KÖNYVTÁRA

ÉREM- ÉS RÉGISÉGTÁRA

KÖZLÖNYE

SZERKESZTI: ERDÉLYI PÁL

Megjelenik évenként hat füzetben

Az ERDÉLYI MÚZEUM a szakosztály tagjainak rendes illetményök, 8 korona tagdíj tevében. *100* Az egyesület alapító és rendes tagjai, kik más szakosztályhoz csatlakoztak és pártoló tagjai két koronáért kedvezményben kapják. *100* Előfizetési ára nem tagoknak és könyvkereskedőknek 10 korona. *10* Az ERDÉLYI MÚZEUM szerkesztését és kiadását illető tudakozódások a szerkesztőt (Kolozsvár, Egyetemi Könyvtár); tagdíjak és előfizetés az Egyesület pénztárosát, Domokos Ernőt (Erdélyi Bank) illetik.

A csikszenzmihályi Sándor család levéltára

Első kötet (1539—1756.) Szerkesztette Sándor Imre

* ERDÉLY- ÉS A SZÉKELYSÉG történetéhez nélkü-
* lözhetetlen forrásmunka, mely a hazai levéltárakból százkilenczvenhárom érdekes, kiadatlan levelet nyújt hazánk XVI—XVIII-ik századi történeti viszonyairól. Pontos névmutató! A kötet megrendelhető folyóiratunk szerkesztőségében: Wesselényi Miklós-utca 7.

Díszes kiállítású nagy 8-adrétű, XXIII és 365 lapnyi kötet. :: **ÁRA:** 10 KORONA. *1000*

100 darab

szépen kinyomott, teljesen ép, nagyobbára erdélyi családok-

tól való **czimer-pecsétet**

szeretnék hasonlókkal elcserélni. — Cím: a GENEALOGIAI FÜZETEK kiadóhivatalában.

STIEFJENŐ ÉS TÁRSA

Központi iroda és
papirosáruház no
telefonszáma 119

KOLOZSVÁRT

- Könyvnyomató
műintézet telefon
száma 588. 1010

Alapítva 1896

Papirosáruház, könyvkiadóvállalat,
könyvnyomató műintézet, tömön-
töde, műkönyvkötészet, az Egységes

Alapítva 1896

elemi népisk. tankönyvsorozat és az Erdélyi Lapok kiadóhivatala, szá-
mos hivatal, iroda, iskola stb. szerződéses papiros, író, rajz, festészet/
szer és nyomtatvány szállítója. Erdély legnagyobb ilyenmő vállalata.

STIEF JENŐ ÉS TÁRSA PAPIROSÁRUHÁZA
ÉS KÖNYVSAJTÓJA KOLOZSVÁROTT.

Központi iroda, papirosáruház, könyvnyomató műintézet helyiségei
Deák F.-u. 2. Műkönyvkötészet és áruraktár Király-u. 2. Papiros nagy-
raktár Hosszu-u. 13. Állandó alkalmazottak száma meghaladja a félszázat